

*Міністерство аграрної політики та продовольства України
Миколаївський національний аграрний університет*

*Навчально-науковий інститут економіки та управління
Обліково-фінансовий факультет*

Кафедра економічного аналізу і аудиту

АУДИТ

*Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів
напряму підготовки 6.030509 „Облік і аудит”*

*Миколаїв
2014*

УДК 657.6
ББК 65.052.8
А93

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від 09 квітня 2014р., протокол № 8

Укладач:

А.Г. Костирко – старший викладач кафедри економічного аналізу і аудиту, Миколаївський національний аграрний університет

Рецензенти:

М.В. Дубініна – д-р. екон. наук, доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Миколаївського національного аграрного університету

Н.В. Каткова – канд. екон. наук, доцент кафедри „Облік і економічний аналіз” Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2014

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ „АУДИТ”	5
ВИДИ І СТРУКТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.	9
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	13
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ	13
Тема 1. Суть і предмет аудиту	13
Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення	15
Тема 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання	17
Тема 4. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту	19
Тема 5. Планування аудиту	21
Тема 6. Аудиторські докази та робочі документи аудитора	23
 МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ	 26
Тема 7. Аудит фінансової звітності	26
Тема 8. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи	28
Тема 9. Підсумковий контроль	30
Тема 10. Реалізація матеріалів аудиту	32
Тема 11. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види	34
 МОДУЛЬ 3. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ	 36
Тема 12. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти	36
Тема 13. Методичні прийоми внутрішнього аудиту	38
Тема 14. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту.	40
 НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ	 42
ВІДПОВІДІ НА ТЕСТИ	44
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	45

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Розвиток України на сучасному етапі характеризується становленням ринкової економіки, її інтеграції в систему міжнародних економічних відносин, виникненням акціонерних компаній, товариств, різних фондів. До розвитку економіки залучаються зовнішні й внутрішні інвестиції, кредити, проводяться емісії цінних паперів тощо. Учасники цих процесів потребують достовірної і неупередженої інформації про фінансово-майновий стан, перспективи розвитку й фінансову стабільність суб'єктів господарювання. За умов ринкової відносин постала необхідність створення нових економічних інститутів, що регулюють взаємини різних суб'єктів підприємницької діяльності, серед яких гідне місце займає інститут аудиторства.

Аудит – це процес, за допомогою якого компетентний незалежний працівник нагромаджує й оцінює свідчення про інформацію, яка піддається кількісній оцінці і стосується специфічної господарської системи, з тим щоб виразити у своєму висновку ступінь відповідності цієї інформації встановленим вимогам.

Метою курсу „Аудит” є розкриття суті аудиту, зумовленості його виникнення, призначення, змісту, організації аудиторської діяльності, експертиз видів діяльності економічних систем, надання допомоги у вигляді рекомендацій та консультацій підприємств з питань виробничо-фінансової діяльності.

Важливим елементом підготовки фахівців є самоконтроль та організація самостійної роботи студентів, який формує креативне мислення майбутніх фахівців і здатність конкурувати на ринку праці.

Метою самостійної роботи є формування самостійності студента, його вмінь, знань, навичок, що здійснюється опосередковано через зміст і методи всіх видів учбових занять.

Самостійна робота сприяє:

- поглибленню і розширенню знань;
- формуванню інтересу до пізнавальної діяльності;
- оволодінню прийомами процесу пізнання;
- розвитку пізнавальних здібностей.

Тому вона стає головним резервом підвищення ефективності підготовки спеціалістів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ „АУДИТ”

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ

ТЕМА 1. Суть і предмет аудиту.

Загальні положення курсу. Предмет курсу «Аудит». Зв'язок аудиту з макро- та мікроекономікою, економікою підприємства, бухгалтерським обліком та економічним аналізом, статистикою та іншими дисциплінами. Поняття аудиту та його сутність у ринкових умовах господарювання. Коротка історія аудиту у світі і в Україні. Етапи розвитку аудиту (підтверджуючий, системоорієнтований, ризикоорієнтований) та їх характеристика. Види аудиту та його відмінність від адміністративного контролю, ревізії. Предмет і об'єкти аудиту.

ТЕМА 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення.

Зміст Міжнародних стандартів аудиту. Характеристика Кодексу професійної етики аудиторів. Регулювання аудиторської діяльності в Україні. Саморегулювання – найважливіша умова забезпечення незалежності аудиту. Суб'єкти аудиторської діяльності: аудитори та аудиторські фірми. Суб'єкти регулювання аудиторської діяльності: держава та професійні організації. Аудиторська палата України, Спілка аудиторів України, Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, їх повноваження, функції та обов'язки. Сертифікація аудиторів. Термін чинності сертифікату та підтвердження професійної придатності аудиторів. Порядок отримання та анулювання сертифікату. Комп'ютерні інформаційні системи. Комп'ютеризовані методи аудиту.

ТЕМА 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання.

Метод аудиторської діяльності. Ознаки та критерії оцінювання фінансової звітності. Вибір методів і прийомів аудиторської перевірки. Основне завдання аудиту. Види аудиторських завдань.

ТЕМА 4. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту.

Поняття суттєвості та її оцінка. Послідовність застосування суттєвості на різних етапах аудиту. Суттєве та несуттєве відхилення. Обман та помилка: визначення та фактори, що їх зумовлюють.

Підприємницький ризик та його характеристика. Поняття аудиторського ризику та його складові. Внутрішньо властивий ризик підприємства та фактори, що його обумовлюють. Ризик контролю, його визначення та складові. Ризик не виявлення. Залежність між ризиком контролю і ризиком не виявлення. Припустимий аудиторський ризик. Модель аудиторського ризику та її використання на практиці. Залежність між компонентами моделі аудиторського ризику.

Внутрішній контроль та його характеристика. Структура системи внутрішнього контролю. Система бухгалтерського обліку на підприємстві – спеціальні перевірки, що виконуються персоналом підприємства. Вивчення та оцінка системи внутрішнього контролю. Документування результатів вивчення системи внутрішнього контролю.

ТЕМА 5. Планування аудиту.

Процес проведення аудиту та його стадії. Клієнти аудиторських фірм і критерії їхнього вибору. Суть, мета і завдання планування аудиту. планування аудиторської перевірки. Організація планування аудиторської діяльності. Види планування аудиторської діяльності (оперативне, поточне, стратегічне). Етапи планування. Загальний план аудиту, його зміст. Програма аудиту та її складові. Аудиторські процедури, їх призначення та види.

ТЕМА 6. Аудиторські докази та робочі документи аудитора.

Аудиторські докази. Класифікація доказів. Основні умови збору доказів. Прийоми і процедури отримання аудиторських доказів. Джерела аудиторських доказів. Основні фактори, які формують вимоги до аудиторських доказів. Вимоги до кількості та якості доказів. Залежність між аудиторськими доказами, ризиком та суттєвістю.

Поняття робочих документів аудитора. Мета складання робочих документів. Форма та зміст робочих документів. Вимоги до оформлення робочих документів аудитора. Права на робочі документи аудитора та порядок їх зберігання. Використання роботи інших фахівців.

МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

ТЕМА 7. Аудит фінансової звітності.

Якісні характеристики фінансової звітності та її користувачі. Основні процедури та методика перевірки обліку та фінансової звітності. Методика дослідження форм фінансової звітності. Аудит облікової політики. Аналіз стану та результатів діяльності підприємства при проведенні аудиту.

ТЕМА 8. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи.

Аудиторська звітність та її склад. Суть і структура аудиторського висновку. Безумовно-позитивний висновок, умови його представлення. Обставини для неподання безумовно-позитивного висновку: непевність та незгода. Модифіковані висновки: умовно-позитивний, негативний, відмова від надання висновку. Аудиторські висновки спеціального призначення. Звіт аудитора перед замовником, його зміст, структура і форми.

ТЕМА 9. Підсумковий контроль.

Контроль якості аудиторських послуг. Політика і процедури контролю якості. Міжнародний стандарт контролю якості. Внутрішньофірмовий контроль якості аудиту. Зміст поняття "подальші події". Події після дати балансу.

ТЕМА 10. Реалізація матеріалів аудиту.

Рішення користувачів звітності за результатами аудиту. Повідомлення інформації з питань аудиту найвищому управлінському персоналу. Відповідальність суб'єктів аудиторської діяльності. Види відповідальності.

ТЕМА 11. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види.

Поняття про послуги аудиторських фірм та їхні види. Завдання з надання впевненості. Організаційне забезпечення аудиту. Методичне забезпечення аудиту. Супутні та інші послуги. Завдання з підготовки інформації. Заходи контролю якості до супутніх аудиту послуг.

МОДУЛЬ 3. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ

ТЕМА 12. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти.

Внутрішній контроль на підприємстві, його види. Розуміння суб'єкту господарювання та його середовища та оцінка ризиків суттєвих викривлень. Система внутрішнього контролю. Об'єкти внутрішнього аудиту. Функції внутрішнього аудитора. Критерії оцінювання діяльності служби внутрішнього аудиту. Планування роботи внутрішнього аудитора. Складові програми проведення аудиторської перевірки внутрішнім аудитором.

ТЕМА 13. Методичні прийоми внутрішнього аудиту.

Способи і методичні прийоми внутрішнього аудиту. Вхідна і вихідна інформація. Інформаційне забезпечення процесу аудиту. Особливості внутрішнього аудиту за окремими напрямками господарювання і контролю. Організація роботи внутрішнього аудитора за окремими напрямками перевірок. Аудит стратегії функціонування підприємства в зовнішньому середовищі.

ТЕМА 14. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту.

Узагальнення роботи внутрішнього аудитора. Аудиторський звіт. Аудиторський висновок. Види думки в аудиторських висновках внутрішнього аудитора. Робочі документи внутрішнього аудитора. Архів робочої документації. Розроблення та реалізація системи внутрішнього аудиту. Критерії оцінювання ефективності служби внутрішнього аудиту. Контроль, який проводиться внутрішніми аудиторами за результатами перевірок.

ВИДИ І СТРУКТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота розглядається як важливий фактор засвоєння навчального матеріалу, про що свідчать психолого-педагогічні дослідження. Ніякі знання, якщо вони не підкріпленні самостійною діяльністю, не можуть стати справжнім надбанням людини. Крім того, самостійна робота має виховне значення: вона формує самостійність не тільки як сукупність вмій та навичок, але й як рису характеру, яка відіграє суттєву роль у формуванні особистості сучасного спеціаліста вищої кваліфікації.

Залежно від місця і часу проведення самостійної роботи студентів, характеру керівництва нею з боку викладача і способу контролю за її результатами поділяється на наступні види:

- самостійну роботу під час основних аудиторних занять (лекцій, семінарів, лабораторних робіт);
- самостійну роботу під контролем викладача у формі планових консультацій, творчих контактів, заліків та іспитів;
- позааудиторну самостійну роботу при виконанні студентом домашніх завдань навчального і творчого характеру

Звичайно ж, самостійність перерахованих вище видів робіт досить умовна, і в реальному освітньому процесі ці види перетинаються один з одним.

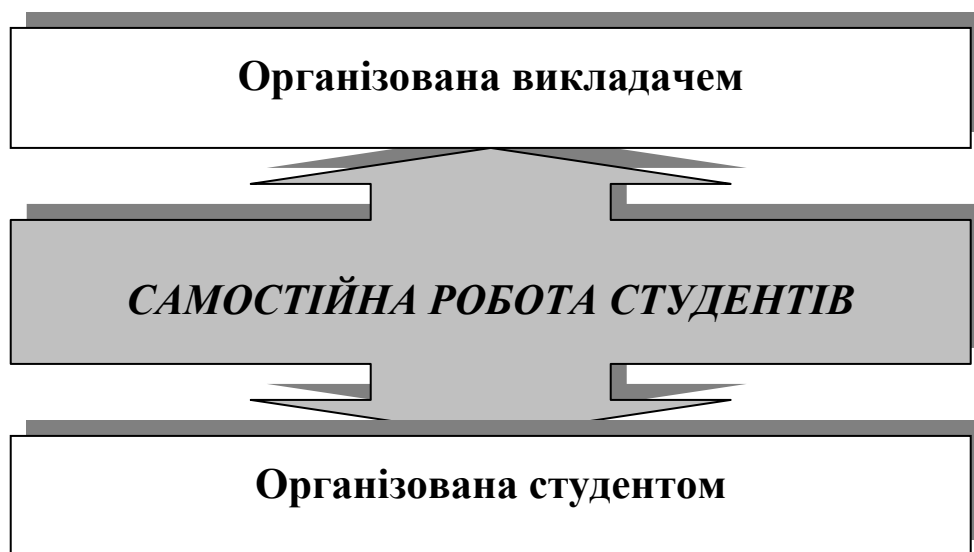

Рисунок 1 — Структура самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів полягає у виконанні робіт, передбачених у наступній картці (табл. 1).

Таблиця 1 Картка самостійної роботи студентів

Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форма контролю та звітності	Максимальна кількість балів
1. Самостійна робота (обов'язкова)			
Систематичність і активність роботи на семінарських і практичних заняттях			
1.1. Підготовка до семінарських та практичних занять	Згідно плану практичних занять	Тестування	згідно схеми поточного контролю
1.2. Підготовка і виконання модульних контрольних робіт	Згідно плану практичних занять	Перевірка правильності виконання модульних контрольних робіт	згідно схеми поточного контролю
1.3. Виконання домашніх завдань	Згідно плану практичних занять	Перевірка правильності виконання завдань оформлених у робочому зошиті	згідно схеми поточного контролю
2. Самостійна робота (не обов'язкова)			
2.1. Аналітичний огляд наукових публікацій	Не пізніше ніж за тиждень до кінця семестру	Обговорення результатів під час аудиторних занять	3
2.2. Підготовка доповіді на наукову студентську конференцію	Згідно плану проведення конференцій	Обговорення результатів доповіді під час аудиторних занять	5
2.3. Підготовка наукової статті	Не пізніше ніж за тиждень до кінця семестру	Перевірка науковим керівником перед опублікуванням	8

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

№	Модулі, змістові модулі	Кількість годин	Кількість заходів	Оцінка в балах		Сума балів	
				min	max	min	max
Модуль 1.							
1.	Аудиторна робота:						
	- тестування	2	1	1	2	1	2
	- доповідь	5	1	2	3	2	3
	- контрольна робота	3	1	4	5	4	5
2.	Індивідуальна робота:						
	- домашнє завдання	4	2	1	2	2	4
	- індивідуальнє завдання	4	1	2	4	2	4
	Разом по 1 модулю	18	x	x	x	11	18
Модуль 2.							
3.	Аудиторна робота:						
	- тестування	1	1	1	2	1	2
	- контрольна робота	3	1	4	5	4	5
4.	Індивідуальна робота:						
	- домашнє завдання	3	2	1	2	2	4
	- індивідуальнє завдання	3	1	2	4	2	4
	- підготовка та публікація тез на конференцію	6	1	2	5	2	5
	Разом по 2 модулю	16	x	x	x	11	20
Модуль 3.							
5.	Аудиторна робота:						
	- тестування	1	1	1	2	1	2
	- контрольна робота	2	1	3	5	3	5
6.	Індивідуальна робота:						
	- домашнє завдання	2	1	2	3	2	3
	- індивідуальнє завдання	2	1	3	4	3	4
	- підготовка та публікація наукової статті	7	1	5	8	5	8
	Разом по 3 модулю	14	x	x	x	14	22
Всього		48	x	x	x	36	60

Таким чином, структурно самостійна робота студентів ділиться на дві частини: організована викладачем та самостійна робота, яку студент організовує на свій розсуд, без безпосереднього контролю з боку викладача (підготовка до лекцій, лабораторних і практичних занять, заліків, колоквиумів тощо). У зв'язку з цим підкреслимо, що управління самостійною роботою студентів - це перш за все вміння оптимізувати процес поєднання цих двох частин. У цілому ж, самостійна робота

студентів під управлінням викладача є забезпеченням розвитку цільової готовності до професійної самоосвіти.

Зміст організації самостійної роботи студентів описано в робочій навчальній програмі дисципліни „Аудит” і спрямований на розширення і поглиблення знань з даного курсу, а на старших курсах - також і на засвоєння міжпредметних зв'язків.

Самостійна робота студента є однією з форм організації навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять за розкладом.

Самостійна робота студентів повинна систематично контролюватися викладачем. Основою для самостійної роботи служить науково-теоретичний курс, комплекс отриманих студентами знань. При розподілі завдань студенти отримують інструкції щодо їх виконання, методичні вказівки, посібники, перелік необхідної літератури. Вона є обов'язковим видом навчальних занять, який мотивований та ініційований не лише викладачем, але й студентом. Останній має усвідомлювати, що це буде сприяти розвитку у нього навичок самостійного аналізу, творчих здібностей та аналітичного мислення.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ

Тема 1. Суть і предмет аудиту

Питання для самостійного вивчення

1. Які причини появи аудиту?
2. Хто є користувачами результатів аудиту?
3. Як поділяється аудит відповідно до вимог законодавства?
4. Яка економічна суть та об'єктивна необхідність аудиту в умовах ринку?

Завдання для самостійної роботи

Підготувати презентацію „Історія виникнення та розвитку аудиторської діяльності в світі та в Україні”

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Згідно класифікації за суб'єктами проведення аудит буває:
  - а) дедуктивний;
  - б) індуктивний;
  - в) зовнішній;
  - г) екологічний.
2. Згідно МСА зовнішній аудит – це:
  - а) процесуальна дія, яка встановлює причетність осіб до здійснення порушень;

- б) незалежна експертиза стану бухгалтерського обліку та вірогідності фінансової звітності;
- в) система контрольних дій, які здійснюються за дорученням керівника вищестоящего органу;
- г) перевірка дотримання працівниками підприємства посадових обов'язків, а також нормативно-правових актів.

3. Назвіть принцип, який передбачає, що висновок аудитора має бути обґрунтований, складений неупереджено стосовно до клієнта та інших заінтересованих сторін:

- а) незалежності;
- б) об'єктивності;
- в) конфіденційності;
- г) професійної компетентності.

4. Аудит - це:

- а) державний фінансовий контроль;
- б) фінансовий контроль, який здійснюють органи місцевої влади;
- в) незалежний фінансовий контроль вищої організації;
- г) незалежна перевірка фінансових звітів або фінансової інформації об'єкта з метою висловлення думки про неї.

5. Основним об'єктом аудиту є:

- а) статистична звітність;
- б) фінансова звітність господарюючого суб'єкта;
- в) внутрішня звітність керівництва господарюючого суб'єкта;
- г) податкова та спеціалізована звітність господарюючого суб'єкта.

Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення

Питання для самостійного вивчення

1. Професійні організації аудиторів України: їх види, функції та завдання.
2. Міжнародні професійні організації аудиторів: створення, функції та організація діяльності.
3. Внутрішньофірмове управління аудиторською діяльністю за кордоном.
4. Система правового регулювання аудиторської діяльності в різних країнах світу.
5. Проблеми впровадження Міжнародних стандартів аудиту в Україні.
6. Професійна незалежність аудитора: шляхи досягнення.
7. Проблеми збереження конфіденційності інформації аудиторами в Україні.
8. Сучасний стан та проблеми сертифікації аудиторів в Україні.

Завдання для самостійної роботи

Провести порівняльну характеристику розвитку аудиту в різних країнах.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Згідно Закону України «Про аудиторську діяльність» аудиторська фірма не має права:

- а) отримувати необхідні документи, що мають відношення до предмету перевірки;

- б) залучати до перевірки на договірних засадах фахівців іншого профілю;
- в) накладати фінансові санкції;
- г) перевіряти наявність майна, грошей, цінностей.

2. База даних, що містить інформацію про аудиторські фірми та аудиторів, які займаються аудиторською діяльністю, називається:

- а) план реєстрації;
- б) реєстр;
- в) збірник;
- г) немає правильної відповіді.

3. Аудитору забороняється:

- а) займатися торгівельною і посередницькою діяльністю, виробничою діяльністю;
- б) займатися науковою і викладацькою діяльністю;
- в) отримувати дивіденди від акцій;
- г) займатися методичною роботою.

4. Назвіть документ, в якому визначається відповідальність аудитора перед замовником:

- а) у загальному плані аудиту;
- б) у робочій програмі;
- в) у договорі на проведення аудиту;
- г) в аудиторському висновку.

5. Необхідність укладання договору між аудитором та замовником визначається:

- а) МСА 315;
- б) Законом України «Про аудиторську діяльність»;
- в) Кодексом етики для професійних бухгалтерів;
- г) МСА 210.

Тема 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання

Питання для самостійного вивчення

1. Чим зумовлена необхідність проведення аналізу при перевірці фінансової звітності? За якими напрямками він здійснюється?
2. Класифікація документів за якісними характеристиками: три критерії доброякісності документів.
3. Інвентаризація, як один із методів фактичного контролю. Її значення для системи управління підприємством.

Завдання для самостійної роботи

Описати суть формальної перевірки, арифметичної перевірки і перевірки по суті. Скласти первинні документи (на вибір студента) з порушеннями, які виявлені за допомогою описаних методичних прийомів. Зазначити ці порушення у звіті аудитора.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Форми та методи проведення аудиторської перевірки визначає:

- а) аудиторська фірма;
- б) Аудиторська палата України;
- в) Міністерство фінансів України;
- г) клієнт, який запросив аудиторську фірму для перевірки.

2. Перевірка документів за їх змістом передбачає:

- а) встановлення законності і доцільності господарських операцій;
- б) закріплення матеріально відповідальних осіб за матеріальними цінностями;
- в) виявлення випадків невинуватених виправлень;

г) визначення порушень та винуватих осіб.

3. Для підтвердження юридичної сили документа застосовується такий методичний прийом аудиту:

- а) формальна перевірка;
- б) перевірка по суті;
- в) арифметична перевірка;
- г) спостереження.

4. Назвіть прийом контролю який застосовується для перевірки наявності товарів на складах:

- а) документальний контроль оптових товарних операцій;
- б) прийом зіставлення даних синтетичного обліку товарних операцій з даними складського обліку товарів;
- в) прийоми контрольно-вибіркового зіставлення даних на підставі товарних документів;
- г) фактичний контроль за допомогою інвентаризації товарів.

5. Перевірка правильності застосування тарифних ставок, розцінок та розрахунку сум нарахованої заробітної плати проводиться:

- а) методом опитування;
- б) вибірковим методом;
- в) методом контрольного обміру виконаних робіт;
- г) методом взаємної перевірки господарських операцій.

Тема 4. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту

Питання для самостійного вивчення

1. Які фактори характеризують середовище внутрішнього контролю на підприємстві?
2. Яка різниця між звичайною помилкою та шахрайством?
3. Які фактори характеризують суттєвість інформації?
4. Як впливають істотність помилок та шахрайства на аудиторські висновки?

Завдання для самостійної роботи

Скласти аудиторський тест оцінки системи внутрішнього контролю окремого об'єкта аудиту (на вибір студента). Провести оцінку системи внутрішнього контролю за даним тестом у базовому господарстві (у якому студент проходив практику).

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

- 1. Згідно МСА термін аудиторська вибірка означає використання аудиторських процедур:**
  - а) стосовно менше ніж 100% масиву інформації;
  - б) стосовно 100% інформації;
  - в) стосовно менше ніж 50% інформації;
  - г) стосовно менше ніж 80% інформації.
- 2. Якість аудиторських перевірок контролює:**
  - а) Державна податкова адміністрація України;
  - б) Міністерство фінансів України;
  - в) Кабінет міністрів України;
  - г) Аудиторська палата України.

3. До властивого ризику, який є складовою частиною аудиторського ризику слід віднести:

- а) ризик аналітичного огляду;
- б) ризик тестового контролю;
- в) ризик викривлення залишку по рахунку;
- г) ризик системи обліку.

4. Модель аудиторського ризику має вигляд:

- а) $ZAP = BP \times PK \times PH$;
- б) $ZAP = BP + PK - PH$;
- в) $ZAP = BP \times PK + PH$;
- г) $ZAP = BP \times PK - PH$.

5. Суттєвість в аудиті – це:

- а) обсяг помилок в обліку і звітності;
- б) гранично припустимий рівень можливого перекручення окремої статті чи показника фінансової звітності;
- в) попередня оцінка ймовірності перекручень звітності;
- г) правильна відповідь відсутня.

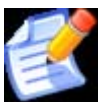

Тема 5. Планування аудиту

Питання для самостійного вивчення

1. Організаційні етапи аудиту.
2. Загальні принципи планування аудиторської перевірки.
3. Види планових документів.

Завдання для самостійної роботи

Запропонувати та скласти документ підготовчого етапу аудиту (анкету нового клієнта).

Пояснити функціональне призначення окремих позицій анкети нового клієнта.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Згідно МСА аудиторські процедури це:

- а) порядок занесення аудиторської фірми до реєстру Аудиторської палати України;
- б) відповідний порядок і послідовність дій аудитора для одержання необхідних аудиторських доказів;
- в) здача кваліфікаційного екзамену на одержання сертифікату аудитора України;
- г) класифікація послуг, що надаються аудиторами.

2. До складу аналітичних процедур в аудиті не входить:

- а) порівняння фактичних показників з бухгалтерської звітності з плановими;

- б) порівняння фактичних показників з бухгалтерської звітності з прогнозованими;
- в) аналіз показників бухгалтерської звітності;
- г) аналіз змін податкового законодавства.

3. Згідно МСА програма аудиту – це:

- а) визначення напрямків перевірки;
- б) детальний перелік змісту аудиторських процедур;
- в) перелік головних інформаційних джерел;
- г) перелік робочих документів аудитора.

4. До програми аудиту запасів не включається:

- а) правильність розрахунку і списання торгової націнки;
- б) правильність оцінки готової продукції;
- в) правильність відображення в обліку пересортиці;
- г) правильність оцінки основних засобів.

5. Програму проведення аудиторської перевірки аудитор складає:

- а) перед укладанням договору на проведення аудиту;
- б) перед складанням плану аудиту;
- в) під час документального оформлення аудиту на етапі фактичної перевірки;
- г) після того, як аудитор провів тестування системи внутрішнього контролю.

Тема 6. Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Питання для самостійного вивчення

1. Які фактори впливають на достатність і належність аудиторських доказів?
2. Послідовність виконання процедур для одержання аудиторських доказів.
3. Процедури підтвердження початкових залишків на рахунках обліку згідно МСА 510 „Перші завдання з аудиту – залишки на початок періоду”.
4. Яку відповідальність несе аудитор (аудиторська фірма) за конфіденційність та збереження аудиторських документів?
5. Який порядок формування аудиторського файлу?
6. Які особливості формування аудиторського файлу в умовах застосування комп’ютерних інформаційних систем?

Завдання для самостійної роботи

Вказати, якими письмовими доказами може бути підтверджена або спростована зібрана аудитором інформація в ході аудиту ТОВ ”Мрія” (табл.6.1). Охарактеризуйте методи збору доказів.

Таблиця 6.1 Аналіз інформації, зібраної в ході аудиту ТОВ ”Мрія”

№ з/п	Інформація	Письмові докази (документи)	Методи збору
1	2	3	4
1.	Відсутність наказів на відрадження працівників		

продовження табл.6.1			
1	2	3	4
2.	Видача готівки в підзвіт особам, що не відзвітували за раніше одержаними авансами		
3.	Видача грошових сум з каси в підзвіт особам, що не є працівниками підприємства		
4.	Недотримання встановлених норм витрат на відрядження		
5.	Некоректне складання кореспонденції за операціями з оприбуткування основних засобів		
6.	Неправильне виведення залишків цінностей на кінець звітної періоду у складі ТМЦ		

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Інформація, отримана аудитором для висловлення думок, на яких ґрунтується підготовка аудиторського висновку і звіту, називається:

- а) аудиторський ризик;
- б) аудиторський доказ;
- в) аудиторські процедури;
- г) аудиторська діяльність.

2. Назвіть види аудиторської документації:

- а) робоча та реєстраційна;
- б) підсумкова та поточна;
- в) робоча та підсумкова;
- г) робоча та планова.

3. До видів аудиторських доказів за джерелами отримання не відносять:

- а) докази, отримані у формі усних пояснень;
- б) докази, отримані із зовнішніх джерел;

- в) докази, отримані із внутрішніх джерел;
- г) докази, отримані аудитором безпосередньо.

4. Відповідність аудиторських доказів - це:

- а) критерій оцінки якості аудиторських доказів;
- б) критерій оцінки кількості аудиторських доказів;
- в) критерій оцінки адекватності аудиторських доказів;
- г) критерій оцінки роботи аудитора в частині одержання доказів.

5. Робочі документи аудитора за способом і джерелом отримання бувають:

- а) від третіх осіб, від підприємства-клієнта, складені аудитором;
- б) довгострокові, короткострокові;
- в) стандартизовані, довільної форми;
- г) документи підготовчого періоду, документи робочого періоду, документи завершального етапу аудиторської перевірки.

МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

Тема 7. Аудит фінансової звітності

Питання для самостійного вивчення

1. Характеристика інформації, яка повинна знайти своє відображення в наказі про облікову політику.
2. Необхідність діагностики банкрутства підприємства в процесі аудиту фінансового стану та оцінка різних методик.
3. Порядок, періодичність та терміни подання звітності сільськогосподарських підприємств.

Завдання для самостійної роботи

Використовуючи інформацію базового підприємства дати оцінку фінансового стану підприємства шляхом розрахунку показників, відображених у табл. 7.1

Таблиця 7.1 Показники фінансового стану
за 20...рік

№ з/п	Показники	Порядок розрахунку	Нормативне забезпечення	На початок року	На кінець року	Відхилення
1.	Коефіцієнт автономії	Ф.1 р.380 : Ф.1 р.640	$\geq 0,5$			
2.	Коефіцієнт фінансової незалежності	Ф.1 р.640 : Ф.1 р.380	≤ 2			
3.	Коефіцієнт фінансового ризику	(Ф.1 р.430+Ф.1 р.480+ Ф.1 р.620): Ф.1 р.380	< 1			
4.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Ф.1 р.220+Ф.1 р.230+ Ф.1 р.240): Ф.1 р.620	$\geq 0,2$			
5.	Загальний коефіцієнт ліквідності	Ф.1 р.260 : Ф.1 р.620	≥ 1			

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Аудитор здійснює вибірку документів на відвантаження готової продукції з метою визначення, чи були складені рахунки-фактури.

Цей тест виконується з метою досягнення:

- а) правильності складання документів;
- б) оцінки об'єктів обліку;
- в) повноти документування;
- г) недостовірності операції.

2. Система контрольних дій, спрямована на вивчення однієї чи декількох сторін виробничої або господарсько-фінансової діяльності підприємства – це:

- а) суцільна перевірка;
- б) формальна перевірка;
- в) вибіркова перевірка;
- г) тематична перевірка.

3. До складу інформаційних джерел при аудиті розрахунків з підзвітними особами не відносять:

- а) установчі документи підприємства;
- б) прибутковий касовий ордер;
- в) видатковий касовий ордер;
- г) журнал-ордер та відомість до 372 рахунку.

4. Строк корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів може бути переглянуто:

- а) при суттєвому розходженні між залишковою і справедливою вартістю;
- б) у разі зміни очікуваних економічних вигод від його використання;
- в) у разі зміни метода нарахування амортизації;
- г) у разі збільшення первісної вартості за результатами переоцінки.

5. Відповідальність за достовірність фінансової звітності, перевіреної аудитором, несе:

- а) аудитор;
- б) керівник підприємства, де проводилася перевірка;
- в) головний бухгалтер підприємства, де проводилася перевірка;
- г) усі відповіді вірні.

Тема 8. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи

Питання для самостійного вивчення

1. За яких обставин аудитор може відмовитись від видачі аудиторського висновку?
2. Якими стандартами регулюються питання контролю якості аудиторських послуг?
3. Яку відповідальність несе керівництво за систему контролю якості фірми?
4. Яка різниця між висновком і звітом аудитора? Які види відповідальності і перед ким несе аудитор?
5. Як розподіляється відповідальність між аудитором, замовником та третіми особами?

Завдання для самостійної роботи

Надати порівняльну характеристику аудиторського висновку і аудиторського звіту. Результати представити у вигляді таблиці.

Таблиця 1 Порівняльна характеристика аудиторського висновку і аудиторського звіту

Ознака порівняння	Аудиторський висновок	Аудиторський звіт

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Аудитор зобов'язаний після проведення перевірки фінансової звітності підприємства видати керівнику:

- а) висновок, де висловлена думка про фінансовий стан підприємства;
- б) акт перевірки, де висловлена думка про вірогідність фінансової звітності;
- в) звіт, де висловлена думка про фінансовий стан підприємства;

г) висновок, де висловлена думка про вірогідність фінансової звітності та фінансовий стан підприємства.

2. Офіційний документ, засвідчений підписом і печаткою аудитора (аудиторської фірми), що складається в установленому порядку і включає думку щодо достовірності звітності, це:

- а) аудиторський звіт;
- б) робочі документи аудитора;
- в) незалежний аудиторський висновок;
- г) лист аудитора.

3. Аудиторські послуги у вигляді експертиз оформляються:

- а) експертним висновком;
- б) протоколом;
- в) аудиторським висновком;
- г) службовою запискою.

4. Розділ аудиторського висновку «Масштаб перевірки» включає таку інформацію:

- а) висновок аудитора про фінансову звітність та її правильність у всіх суттєвих аспектах;
- б) склад звітності, яка перевіряється та розмежування відповідальності за результати аудиту між керівництвом підприємства та аудиторською фірмою;
- в) зміст проведених робіт, які дають впевненість в тому, що аудиторська перевірка здійснена у відповідності до вимоги чинного законодавства;
- г) реквізити суб'єкта господарювання.

5. Умовно-позитивний висновок надається за умов:

- а) під час перевірки мало місце обмеження в інформації, яке однак не здійснило істотного впливу на думку аудитора;
- б) під час перевірки були встановлені факти невідповідності діючому законодавству;
- в) відхилення, які були виявлені під час перевірки, не були ліквідовані до складання аудиторського звіту;
- г) коли під час проведення аудиту були створені оптимальні умови для проведення аудиту.

Тема 9. Підсумковий контроль

Питання для самостійного вивчення

1. Розкрийте зміст поняття “подальші події” та поясніть їх вплив на вид аудиторського висновку.
2. Факти, виявлені після дати аудиторського висновку.
3. Припущення про безперервність діяльності підприємства згідно МСА 570 „Безперервність”.
4. Пояснення, що надається аудитору управлінським персоналом згідно МСА 580 „Письмові запевнення”.

Завдання для самостійної роботи

На вимогу МСА 570 „Безперервність” аудитор повинен оцінити можливість подальшого функціонування суб’єкта господарювання, а також оцінити здатність управлінського персоналу суб’єкта господарювання продовжувати безперервну діяльність. Виходячи з цього, розробити типові робочі документи аудитора для проведення аудиту фінансового стану господарюючого суб’єкта.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Не є формою шахрайства:

- а) маніпуляція обліковою політикою;
- б) фальсифікація бухгалтерських документів і записів;
- в) неправильне представлення в обліку фактів господарської діяльності внаслідок несвідомих дій;
- г) невідповідне відображення записів у обліковій політиці.

2. Ненавмисне перекручення фінансової інформації в результаті арифметичних або логічних помилок у облікових записах і розрахунках відповідно до МСА 240 має назву:

- а) шахрайство;
- б) помилка;
- в) недбалість;
- г) злочин.

3. Керівники та інші посадові особи підприємства, що перевіряється, повинні:

- а) надавати аудитору роз'яснення у письмовій та усній формі за запитом аудитора;
- б) обмежувати коло питань, які належить з'ясувати;
- в) обов'язково виконувати всі рекомендації аудитора щодо підвищення ефективності виробництва;
- г) стежити за ходом проведення аудиту.

4. До якого моменту аудитор несе відповідальність за висвітлення у висновку подій, що можуть вплинути на фінансові звіти?

- а) до дати балансу (завершення фінансового року);
- б) до дати завершення аудиту;
- в) до опублікування звітності;
- г) до дати завершення дії договору.

5. Які показники аналізує аудитор при проведенні аналізу балансу і фінансової звітності для оцінки прибутковості підприємства?

- а) темп зростання валового доходу від реалізації;
- б) рентабельність продукції, рентабельність основної діяльності та динаміку цих показників;
- в) рентабельність активів, рентабельність власного капіталу;
- г) співвідношення залучених і власних коштів.

Тема 10. Реалізація матеріалів аудиту

Питання для самостійного вивчення

1. Сутність поняття „безнадійна заборгованість”. Випадки визнання заборгованості безнадійною.
2. Яке майно не може бути використано для формування статутного капіталу господарського товариства?
3. Черговість сплати заборгованості при порушенні справи визнання підприємства банкрутом.

Завдання для самостійної роботи

Вибравши самостійно об'єкт аудиту (грошові кошти, необоротні активи, розрахунки з бюджетом, розрахунки з працівниками тощо), зазначити типові помилки та розробити рекомендації щодо їх запобігання.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Аудитор як суб'єкт аудиторської діяльності має право після проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності господарюючого суб'єкта надавати йому послуги з ведення податкового обліку:

- а) так;
- б) ні;
- в) так, але він не має права проводити аудит у майбутньому;
- г) так чи ні, залежно від умов договору.

2. Виявлені за результатом інвентаризації надлишки грошових коштів у касі підприємства:

- а) перераховуються в бюджет;
- б) повертаються матеріально-відповідальній особі;
- в) оприбутковуються підприємством у складі доходів;
- г) один із перерахованих варіантів за вибором.

3. Яке завдання стоїть перед аудитором під час перевірки наявності ліцензії на здійснення певної діяльності?

- а) правильність представлення і розкриття;
- б) достовірність оцінки;
- в) законність господарських операцій;
- г) реальність існування операцій та повнота їх відображення у обліку.

4. Що не відноситься до об'єктів аудиту пасиву балансу?

- а) юридична повноцінність і законність функціонування;
- б) доходи майбутніх періодів;
- в) статутний капітал;
- г) забезпечення майбутніх витрат і платежів.

5. Аудиторська фірма здійснює бухгалтерський облік господарських операцій підприємства. Чи має вона право підтвердити річний звіт цього підприємства за законодавством України?

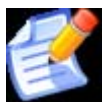
- а) ні, це суперечить принципу незалежності аудитора;
- б) така ситуація не розглядається законодавством України;
- в) має право згідно з Законом України «Про аудиторську діяльність»;
- г) аудиторська фірма взагалі не може вести бухгалтерський облік клієнта.

Тема 11. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види

Питання для самостійного вивчення

1. Особливості аудиту зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств.
2. Надзвичайна діяльність: її сутність та особливості у сільському господарстві.
3. Типові помилки (шахрайство) в умовах комп'ютерної обробки даних та можливі заходи їх запобігання.
4. Аналіз бізнес процесів..

Завдання для самостійної роботи

Використовуючи щорічну звітність аудиторських фірм і аудиторів провести аналітичну оцінку структури аудиторських послуг в Україні у розрізі регіонів за останні 3 роки (офіційний сайт АПУ). В процесі виконання завдання використовувати табличний та графічний методи аналізу.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. До переліку послуг аудиторської фірми не відносять:

- а) підтвердження вірогідності фінансової звітності;
- б) відновлення бухгалтерського обліку;
- в) підбір кандидатів на керівні посади;
- г) автоматизація бухгалтерського обліку.

2. Аудитор не має право надавати такі послуги:

- а) консультування клієнта з приводу розміщення власних активів у цінні папери інших підприємств;

- б) поновлення бухгалтерського обліку під час проведення аудиту;
- в) оцінка об'єктів нерухомості;
- г) представлення інтересів клієнта в судових органах.

3. Яка із перелічених послуг відноситься до супутніх аудиту?

- А) оглядова (експрес) перевірка;
- б) консультації з оподаткування;
- в) компіляція (трансформація) бухгалтерського обліку.
- Г) всі відповіді правильні;

4. Якими видами діяльності дозволяється займатися аудитору?

- А) наданням аудиторських послуг;
- б) посередницькою діяльністю;
- в) виробничою діяльністю;
- г) торгівельною діяльністю.

5. Які з перелічених робіт не відносяться до аудиту?

- А) надання консультативних послуг щодо оподаткування;
- б) прогнозування діяльності підприємства;
- в) визначення і стягнення штрафних санкцій за несвоєчасну сплату податків;
- г) організація і комп'ютеризація обліку на підприємстві.

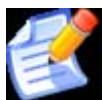
МОДУЛЬ 3. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ

Тема 12. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти

Питання для самостійного вивчення

1. Етапи розвитку внутрішнього аудиту в світі.
2. Порядок розробки та зміст Положення про службу внутрішнього аудиту
3. Спільні та відмінні риси внутрішньогосподарського контролю та внутрішнього аудиту
4. Порівняльна характеристика принципів зовнішнього і внутрішнього аудиту.
5. Перспективи впровадження внутрішнього аудиту на підприємствах України.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати презентацію „Практичний досвід функціонування внутрішнього аудиту на підприємствах України”.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Мета організації на підприємстві внутрішнього аудиту:

- а) захист інтересів власників щодо збереження власності, економного та ефективного використання ресурсів;
- б) отримання надійної та повної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень;
- в) забезпечення дотримання всіма працівниками своїх посадових обов'язків відповідно до цілей підприємства;
- г) усі відповіді вірні.

2. Внутрішні аудитори несуть відповідальність:

- а) перед власниками, менеджерами за якість і своєчасність виконання покладених обов'язків і за дотримання повноважень;
- б) згідно з умовами договору на проведення аудиторської перевірки – перед клієнтом;
- в) за порушення порядку зайняття аудиторською діяльністю – позбавлення сертифікату, виключення із Реєстру;
- г) перед Спілкою аудиторів України.

3. Суб'єкти внутрішнього аудиту призначаються:

- а) аудиторською фірмою;
- б) фіскальними органами;
- в) власником або управлінським персоналом суб'єкта господарювання;
- г) головним бухгалтером.

4. Служба внутрішнього аудиту підпорядкована:

- а) головному бухгалтеру;
- б) податковому інспектору;
- в) раді директорів;
- г) ревізійному відділу.

5. Суб'єктом внутрішнього аудиту є:

- а) сертифікований аудитор;
- б) кваліфікований працівник підприємства;
- в) головний бухгалтер підприємства;
- г) бухгалтер з оплати праці.

Тема 13. Методичні прийоми внутрішнього аудиту

Питання для самостійного вивчення

1. Загальна модель процесу внутрішнього аудиту.
2. Модель процесу планування внутрішнього аудиту.
3. Умови застосування комп'ютерної техніки в аудиті.
4. Переваги застосування комп'ютерної техніки при здійсненні аудиторської перевірки.
5. Класифікація видів інвентаризацій, що використовуються в аудиті.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати презентацію на тему: „Ефективність роботи внутрішнього аудиту”.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Прийомом документального контролю є:

- а) інвентаризація;
- б) зустрічна перевірка;
- в) контрольний запуск сировини;
- г) спостереження.

2. Прийомом фактичного контролю не є:

- а) експертна оцінка;
- б) контрольний замір;
- в) обстеження;
- г) взаємний контроль операцій.

3. Методи аудиторської перевірки – це:

- а) організація перевірки документів і записів;
- б) система прийомів і способів, що використовуються для одержання аудиторських доказів;
- в) система прийомів і способів бухгалтерського обліку;
- г) немає правильної відповіді.

4. Найбільш достовірним доказом для підтвердження повноти обліку грошових коштів є:

- а) інвентаризація;
- б) відомості, отримані від робітників підприємства;
- в) аналіз руху грошових коштів, проведений аудитором;
- г) контрольний замір.

5. Назвіть випадки, в яких використовують лабораторний аналіз в аудиті:

- а) у разі необхідності встановлення фактичної наявності майна на підприємстві;
- б) у разі необхідності виявлення фактичних витрат сировини та матеріалів;
- в) у разі необхідності контролю якості сировини, матеріалів та готової продукції;
- г) усе перелічене.

Тема 14. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту

Питання для самостійного вивчення

1. Властиві обмеження заходів внутрішнього контролю.
2. Аудиторська перевірка стабільності облікової політики.
3. Контроль виконання рішень за результатами проведення інвентаризацій.
4. Складові стратегічного плану роботи внутрішнього аудиту.
5. Чим відрізняється реалізація матеріалів зовнішнього і внутрішнього аудиту?

Завдання для самостійної роботи

Розробити положення про відділ внутрішнього аудиту у базовому господарстві з урахуванням його умов функціонування. Сформулювати права і обов'язки внутрішніх аудиторів.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

- 1. Результатом проведення внутрішньої аудиторської перевірки є:**
  - а) безумовно-позитивний висновок;
  - б) аудиторський висновок;
  - в) звіт керівнику;
  - г) модифікований висновок.

- 2. Служба внутрішнього аудиту на підприємстві виконує такі функції:**
  - а) контрольні;
  - б) контрольні та аналітичні;
  - в) аналітичні (здійснює аудит ефективності);
  - г) контрольні або аналітичні.

3. Які функції не виконує внутрішній аудит?

- а) проведення попереднього і наступного контролю з метою допомоги керівництву і колективу ефективно виконувати свої функції;
- б) проведення експрес-аналізу показників фінансово-господарської діяльності;
- в) аналіз системи обліку, вивчення економічної ефективності управлінських рішень, розробка фінансових прогнозів і рекомендацій;
- г) складання аудиторських висновків за вимогою податківців.

4. Аудитору слід знати, що своєчасно не видану заробітну плату:

- а) депонують;
- б) перераховують до бюджету;
- в) відносять на фінансові результати;
- г) відносять на витрати виробництва.

5. Які показники аналізує аудитор при проведенні аналізу балансу і фінансової звітності для оцінки прибутковості підприємства?

- а) темп зростання валового доходу від реалізації;
- б) рентабельність продукції, рентабельність основної діяльності та динаміку цих показників;
- в) рентабельність активів, рентабельність власного капіталу;
- г) співвідношення залучених і власних коштів.

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Завдання, що висуваються сучасними умовами перед фахівцями, настільки складні, що їх рішення вимагає творчого пошуку, дослідницьких навичок. У зв'язку з цим сучасний фахівець повинен володіти не тільки необхідною сумою фундаментальних і спеціальних знань, а й певними навичками творчого рішення практичних завдань, постійно підвищувати свою кваліфікацію, швидко адаптуватися до мінливих умов. Всі ці якості необхідно формувати в процесі навчання. Виховуються вони через активну участь студентів у науково-дослідній роботі

Науково-дослідна робота студентів – один з найважливіших засобів підвищення якості підготовки спеціалістів у вищій школі. Це комплекс заходів наукового, методичного, організаційного характеру, що забезпечує наукові дослідження відповідно до обраної спеціальності.

Науково-дослідна робота студентів під час вивчення дисципліни „Аудит” включає:

- аналіз наукової літератури;
- систематизація матеріалів опрацювання літературних джерел;
- підготовка презентацій;
- підготовка наукових доповідей;
- підготовка тез на наукову конференцію;
- підготовка наукової статті тощо.

Становлення і розвиток студентської науково-дослідної роботи під час вивчення дисципліни допомагає молодим дослідникам оволодіти методикою наукових досліджень, розвинути навички самостійної пошукової роботи, розвинути творчу ініціативу та здібності до теоретичного аналізу.

При підготовці наукової статті або тези необхідно дотримуватися **відповідної структури**, яка включає:

- постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які опирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття;

- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів;
- висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку;
- список використаних джерел.

Оформлення статті регламентується вимогами наукового видання, де планується публікація наукової статті.

Підготовлена студентом наукова стаття або тези подаються викладачеві для рецензування. Після усунення всіх зроблених зауважень стаття або тези подається до друку. Оцінюється такий вид роботи студента коли стаття або тези надруковано у відповідному збірнику.

З метою допомоги студенту при підготовці наукової статті пропонуються напрями наукових досліджень з аудиту.

Напрями наукових досліджень з аудиту

1. Ретроспективна оцінка розвитку аудиторської діяльності.
2. Методичне забезпечення проведення аудиторських перевірок.
3. Документальне оформлення аудиторської перевірки.
4. Зарубіжний досвід регулювання аудиторської діяльності.
5. Актуальні проблемні аспекти щодо організації аудиторської діяльності.
6. Професійний рівень аудиторів: проблемні аспекти та шляхи їх вирішення.
7. Стандартизація аудиту. Сучасний стан та перспективи.
8. Професійні аудиторські організації та їх роль в аудиторській діяльності.
9. Аудиторська діяльність: етика ведення бізнесу.
10. Вдосконалення методики проведення аудиту.
11. Вдосконалення комп'ютеризації процесу аудиту.
12. Доступність аудиторських послуг для сільськогосподарських підприємств.
13. Галузеві особливості проведення аудиторських перевірок.
14. Співпраця державних контролюючих органів з аудиторськими фірмами.
15. Якість аудиторських послуг.

ВІДПОВІДІ НА ТЕСТИ

<i>Тема</i>	<i>Тестове питання №</i>				
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>1</i>	<i>в</i>	<i>б</i>	<i>а</i>	<i>г</i>	<i>б</i>
<i>2</i>	<i>в</i>	<i>б</i>	<i>а</i>	<i>в</i>	<i>б</i>
<i>3</i>	<i>а</i>	<i>а</i>	<i>а</i>	<i>г</i>	<i>г</i>
<i>4</i>	<i>а</i>	<i>г</i>	<i>в</i>	<i>а</i>	<i>б</i>
<i>5</i>	<i>б</i>	<i>г</i>	<i>б</i>	<i>г</i>	<i>г</i>
<i>6</i>	<i>б</i>	<i>в</i>	<i>а</i>	<i>а</i>	<i>а</i>
<i>7</i>	<i>в</i>	<i>г</i>	<i>а</i>	<i>в</i>	<i>б</i>
<i>8</i>	<i>г</i>	<i>в</i>	<i>а</i>	<i>в</i>	<i>а</i>
<i>9</i>	<i>в</i>	<i>б</i>	<i>а</i>	<i>в</i>	<i>б</i>
<i>10</i>	<i>а</i>	<i>в</i>	<i>в</i>	<i>а</i>	<i>б</i>
<i>11</i>	<i>в</i>	<i>г</i>	<i>г</i>	<i>а</i>	<i>в</i>
<i>12</i>	<i>г</i>	<i>а</i>	<i>в</i>	<i>в</i>	<i>б</i>
<i>13</i>	<i>б</i>	<i>г</i>	<i>б</i>	<i>в</i>	<i>в</i>
<i>14</i>	<i>в</i>	<i>б</i>	<i>г</i>	<i>а</i>	<i>б</i>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білуха М. Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит : підруч. / М. Т. Білуха, Т. В. Микитенко. – К. : Українська академія оригінальних ідей, 2005. – 888 с.
2. Бутинець Ф. Ф. Аудит : підруч. для студ. спец. “Облік і аудит” вищ. навч. закл. / Ф. Ф. Бутинець. – 4-те вид., перероб. та доп. – Житомир : Рута, 2005. – 512 с.
3. Давидов Г. М. Аудит : навч. посібник / Г. М. Давидов. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К. : Знання, 2005. – 363 с.
4. Державний фінансовий контроль. Теоретичні положення й нормативно-правові акти : навч. посібн. / [А. В. Бодюк, М. К. Ковальчук, М. М. Пискун, С. Л. Яблочников] – К. : Кондор, 2010. – 552 с.
5. Каменська Т. О. Облік, аналіз та внутрішній аудит витрат виробництва : навч. посіб. / Т. О. Каменська, І. І. Пилипенко, О. Ю. Редько. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2007. – 128 с.
6. Кулаковська Л. П. Основи аудиту : навч. посіб. / Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. – 3-є вид. – К. : Каравела, 2006.– 312 с.
7. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту : навч. посіб. / Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. – 3-є вид. – К. : Каравела, 2006.– 560 с.
8. Немченко В. В. Практичний курс внутрішнього аудиту : підручник / В. В. Немченко, В. П. Хомутенко, А. В. Хомутенко. – К. : ЦУЛ, 2008. – 240 с.
9. Облік, аналіз та аудит : навч. посібн. / [М. С. Білик, А. Г. Загородній, Г. І. Кіндрацька, М. В. Корягін та ін.] – К. : Кондор, 2008. – 618 с.
10. Офіційний сайт Аудиторської палати України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://apu.com.ua>.
11. Пантелеев В. П. Внутрішній аудит : навч. посіб. / В. П. Пантелеев, М. Д. Корінько. – К. : 2006. – 247 с.
12. Петрик О. А. Аудит: методологія і організація: монографія. — К.: КНЕУ, 2003. — 260 с.

13. Пилипенко І. І. Стандарти аудиту та етики : навч. посіб. / І. І. Пилипенко, О. Ю. Редько – К. : Інформаційно-аналітичне агентство, 2007. – 277 с.
14. Даньків Й. Я. Стандартизація обліку і аудиту : навч. посіб. / Й. Я. Даньків, М. Р. Лучко, М. Я. Остап'юк – К. : Знання, 2006. – 350 с.

НАЦІОНАЛЬНІ АУДИТОРСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Аудиторська палата України

www.apu.com.ua

ВПГО "Спілка аудиторів України"

www.spilka-audit.org.ua

Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України

www.ufraa.org

ВПГО "Федерація Аудиторів, Бухгалтерів і Фінансистів АПК
України"

www.faaf.org.ua

Українська асоціація сертифікованих бухгалтерів і аудиторів

www.uasaa.org

Рада незалежних бухгалтерів та аудиторів (РНБА)

www.rnba.com.ua

ГО "Українське товариство фінансових аналітиків"

www.usfa.org.ua

Навчальне видання

Аудит

*Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів
напряму підготовки 6.030509 „Облік і аудит”*

Укладач: Костирко Алла Георгіївна

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк.

Тираж 50 прим. Зам. №

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013р.